

**Majandus- ja tööstusministri määruse
„Erialaliitude rahvusvahelistumise edendamise toetus“
eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

1.1. Eelnõu väljatöötamise strateegiline alus

Euroopa Regionaalarengu Fondist (edaspidi *ERF*) rahastatava toetuse abil viiakse ellu „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“¹ (edaspidi *rakenduskava*) 1. poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti” erieesmärgi „VKEde kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKEdes töökohtade loomine, muu hulgas tootlike investeeringute kaudu“ meetme nr 21.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine“ sekkumise nr 21.1.3.11 „Ettevõtete rahvusvahelistumise toetamine“ (sealhulgas välisesindajate võrgustiku arendamine, ühisstendidel osalemise toetamine, ekspordialaste kompetentside ja võimekuse arendamine; välisinvesteeringute ja välisspetsialistide kaasamise toetamine) eesmärgi.

Meetme sekkumistega panustatakse Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukavas 2021–2035² (edaspidi *TAIE arengukava 2021–2035*) nimetatud eesmärkide saavutamisse. Meede panustab TAIE arengukava 2021–2035 üldeesmärgi „Eesti teadus, arendustegevus, innovatsioon ja ettevõtlus suurendavad koostoimes Eesti ühiskonna heaolu ja majanduse tootlikkust, pakkudes konkurentsivõimelisi ja kestlikke lahendusi Eesti ja maailma arenguvajadustele“ ja suuna „Ettevõtluskeskkond“ alaeesmärgi „Eesti ettevõtluskeskkond soodustab ettevõtlikkust ning teadmusmahuka ettevõtluse teket ja kasvu, kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste loomist ja ekspordi ning investeeringuid kõigis Eesti piirkondades“ saavutamisse. Eelnõu panustab ka TAIE arengukava 2021–2035 suuna „Teadmusliire“ alaeesmärgi „Eesti areng tugineb teaduspõhistele ja innovaatilistele lahendustele“ saavutamisse.

Toetuse andmine erialaliitudele rahvusvahelistumise toetamiseks on oluline samm Eesti ettevõtjate konkurentsivõime parandamiseks ja majanduse teadmusmahuka arengu edendamiseks. Kuigi paljud ettevõtjad tegelevad aktiivselt tootearendusega, jääb sageli puudu ressursist ja teadmistest, et viia uuenduslikud tooted edukalt rahvusvahelisele turule. Just selles etapis tekivad keerulisemad ülesanded: turu nõuete mõistmine, partnerite leidmine ja müügistrateegia väljatöötamine. Toetusega aitame ettevõtjatel ühiselt esindusorganisatsiooni kaudu need takistused ületada, tagades, et Eestis loodud uuenduslikud lahendused jõuaksid suurema lisandväärtusega turgudele ja looksid rahvusvahelist konkurentsieelist.

1.2. Eelnõu õiguslik alus

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse³ (ÜSS2021_2027) § 10 lõike 2 alusel.

¹ - [Riigi Tugiteenuste Keskus](#)

² [3. taie arengukava kinnitatud 15.07.2021 0.pdf](#)

³ [RT I, 30.06.2023, 55](#)

Määrusega sätestatakse toetuse taotlemise, määramise, kasutamise ning tagasinõudmise ja -maksamise tingimused, toetuse taotleja ja toetuse saaja õigused ja kohustused ning Ettevõtlaste ja Innovatsiooni Sihtasutuse (edaspidi *rakendusüksus*) õigused ning kohustused.

1.3. Eelnõu ettevalmistajad ja meetme toetuste eelarve

Meetme ERFi vahenditest eraldatav eelarve on 2 000 000 eurot, millele lisandub toetuse saajate omafinantseering. Riiklikku kaasfinantseeringut meetme elluviimiseks pole ette nähtud.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *rakendusüksus*) ettevõtlasteskeskkonna ja tööstuse osakonna nõunik Anneli Arro (anneli.arro@mkm.ee, 5884 3388), rakendusüksuse ekspordi arenduse juht Andres Kikas (andres.kikas@eis.ee, 5811 0982) ja rakendusüksuse toetuste osakonna valdkonnajuht Riin Roosalu (riin.roosalu@eis.ee, 514 0587). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee). Õiguslikke ettepanekuid tegi rakendusüksuse strateegiaosakonna välisvahendite õiguse nõunik Cyrsten Rohumaa (cyrsten.rohumaa@mkm.ee, 5885 1076). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteoimetanud Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Mari Koik (mari.koik@just.ee).

1.4. Eelnõu sisukokkuvõte

Toetusmeede on olemuselt arenguhüppe programm. Taotlemiseks esitab projektis osalevate kasusaajate esindusorganisatsioon läbimõeldud ja selge valdkondliku strateegia, kus on välja toodud põhimõtted ja tegevused, kuhu, kuidas ja miks ekspordi koostöös arendatakse ning milliste tegevuste jaoks toetust vajatakse. Oluline on, et toetatavad tegevused, juba tehtavad tegevused ning rakendusüksuse pakutavad teenused moodustaksid ühtse terviku ega dubleeriks üksteist. Selline lähenemine kiirendab ekspordi arengut ja tagab suurema eduvõimaluse rahvusvahelisel tasandil.

Oluliseks kriteeriumiks on, et taotleja mõtleks hästi läbi ja kirjeldaks, kuidas toetatava tegevuse toetus koosmõjus muude tegevustega võimaldab prioriteetturgudel ekspordi kasvu tuua. Enim hinnatakse loodavat lisandväärtust ning ettevõtjate teadus-, arendus- ja innovatsioonivõimekust.

Toetus panustab tulemusvaldkonda TAIE arengukava 2021–2035 ettevõtlasteskeskkonna programmi meetme 1 “Ettevõtlasteskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine” tegevusse 1.2 “Ettevõtete konkurentsivõime ja ekspordi edendamine”.

Toetusega panustatakse ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid⁴ (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706) (edaspidi *ühissätete määrus*), artiklis 9 sätestatud horisontaalsete põhimõtete edendamisse. Nimetatud horisontaalsete põhimõtete kohaselt peavad toetatavad tegevused olema kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas

⁴ [Publications Office](#)

nimetatud põhiõigustega ja puuetega inimeste konventsiooni väärtustega. Vastav analüüs on seletuskirjale lisatud (lisa 2).

Lähtudes ühissätete määruse artikli 73 punktist 2 ja artikli 74 punktist 1, on toetusskeemi rakendamise kohta koostatud riskide hindamise analüüs (lisa 3). Märkustega arvestamise tabel on esitatud lisa 4.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb üheksast peatükist ja 25 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

- 1) Üldsätted
- 2) Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr
- 3) Nõuded taotlejale ja taotlusele
- 4) Toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine
- 5) Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine
- 6) Aruande esitamine
- 7) Toetuse maksmine
- 8) Toetuse saaja ja rakendusüksuse õigused ning kohustused
- 9) Finantskorrektsioonid ja vained

1. peatükk

Üldsätted

Eelnõu 1. peatükis kehtestatakse määruse reguleerimisala, riigiabi regulatsioon, määruses kasutatavad terminid, toetuse andmise eesmärk ja oodatavad tulemused. Samuti määratakse rakendusasutus ja -üksus.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala, nimetades määruse seose ÜSS2021_2027 eesmärkidega ja panuse nende saavutamisse.

Lõike 2 kohaselt toimub struktuuritoetuste registri veebipõhises keskkonnas (edaspidi *e-toetuse keskkond*⁵) toimub nii toetuse taotlemine kui ka taotlemise ja toetuse kasutamise seotud teabe- ja andmevahetus. Toetuse saaja esitab e-toetuse keskkonna kaudu tegevuse toimumist tõendavad dokumendid ja aruanded ning enne seda teeb rakendusüksus samas e-keskkonnas kättesaadavaks nii taotlus- kui ka aruandevormid ning juhised.

Lõikes 3 kohaselt ei dubleerita eelnõus Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrust nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“⁶ (edaspidi *ühendmäärus*). Ühendmäärus kohaldub koos määruses sätestatud erisustega. Ühendmääruse tingimused käsitlevad muu hulgas nii toetuse taotlemise protsessi kui ka taotlejale ja taotlusele esitatavaid nõudeid, taotluse menetlemise, rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimusi, samuti taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimusi, kulude abikõlblikkuse, toetuse maksmise ja tagasinõudmise ning teavituse ja aruandluse reegleid ning toetuse saaja kohustusi.

Lõikes 4 sätestatakse, et määrust ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL)

⁵ [e-toetuste keskkond](#)

⁶ [Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused–Riigi Teataja](#)

2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.06.2021, lk 60–93), artiklis 7 sätestatud juhtudel.

Eelnõu §-s 2 kohaselt on toetus kasusaajatele antav vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) 2023/2831⁷, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023) (edaspidi *VTA määrus*), tähenduses.

Kuna projekti tegevustesse kaasatakse kasusaajatena Eestis registreeritud äriühingud, saavad nad riigiabi tegevustes osalemise tõttu ning neile projekti raames antav abi tuleb vormistada vähese tähtsusega abina. Taotlejale projekti raames riigiabi (vähese tähtsusega abi) ei anta, kuna taotlejaks olev erialaliit ei ole käsitletav ettevõtjana riigiabi regulatsiooni mõttes, sest ei paku turul kaupu või teenuseid, vaid on loodud oma liikmete huvide kaitsmiseks ning toimib koostöö algataja ja teabe vahendajana.

VTA määrusega kooskõlas antud vähese tähtsusega abi koos kõnesoleva määruse alusel taotletava vähese tähtsusega abiga ei tohi ületada VTA määruse artikli 3 lõikes 2 sätestatud määra, milleks on kehtiva VTA määruse kohaselt 300 000 eurot mis tahes kolme aasta pikkuse ajavahemiku jooksul.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse toetuse eesmärk ja väljundnäitajad.

Toetuse andmise peamine eesmärk on kasvatada Eesti ettevõtjate rahvusvahelist konkurentsivõimet, toetades ettevõtjaid, kellel on selge kasvuambitsioon ja uuendusmeelsus. Toetus aitab otseselt kaasa TAIE arengukava 2021–2035 eesmärgi „Eesti ettevõtluskeskkond soodustab ettevõtlikkust ning teadmusmahuka ettevõtluse teket ja kasvu, kõrgema lisandväärtuse toodete ja teenuste loomist ja eksporti ning investeringuid kõigis Eesti piirkondades“ saavutamisele. Toetuse kaudu loodavad võimalused aitavad Eesti ettevõtjatel jõuda suurema lisandväärtusega turgudele, luua uusi teadmisi ja tehnoloogiad ning tugevdada positsiooni globaalses konkurentsisis.

Toetuse alameesmärgid aitavad kaasa ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele mitmel tasandil. Esiteks parandatakse ettevõtjate teadlikkust olulistest sihtturgudest. See tähendab turgudelt ühiselt toetava sisendi hankimist toote-, turu-, protsessi-, organisatsiooni- ja personaliinnovatsiooniks ning turule sisenemise eelduste loomiseks (analüüsid, turuseire jm). Teiseks suurendatakse Eesti ettevõtjate ja nende uuenduslike lahenduste nähtavust sihtturgudel, luues aluse uutele koostöövõimalustele. See tähendab tegevusi ettevõtjate poolt pakutavate lahenduste turul testimiseks (nt sihtgrupi tagasiside hankimine, turuseire konkurentsi vaates, lahenduste turundamine).

Kolmandaks soodustatakse teadus- ja arendustegevuse ning äriarendusliku fookusega partnerlussuhete loomist, pöörates erilist tähelepanu olulistele väärtusahelatele, et tugevdada ettevõtjate rolli rahvusvahelistes innovatsioonivõrgustikes.

Toetusmeede on kavandatud nii, et see aitaks oluliselt Eesti majandust struktuurselt tugevdada ja suurendaks ettevõtjate lisandväärtust ning eksporti. Tähelepanu pööratakse tegevustele, mis soodustavad teadmiste ja tehnoloogia ülekandumist ning aitavad ettevõtjatel kohaneda muutuva majanduskeskkonnaga.

⁷ [Komisjoni määrus \(EL\) 2023/2831, 13. detsember 2023, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes](#)

Toetuse andmise tulemusena suureneb toetatud ettevõtjate eksporditulu projektis kindlaks määratud sihtturgudel või seotud sihtturgudel aasta pärast projekti lõppu. Seotud sihtturud on need turud, mis ei ole taotluses määratud, kuid kus toetatud tegevused mõjutavad ekspordi kasvu.

Toetuse andmine panustab rakenduskava tulemusnäitaja „VKEd, kellel on suurem lisandväärtus töötaja kohta“ saavutamisse kaudselt ning projektispetsiifilise tulemusnäitaja „toetatud ettevõtete müügitulu kasv projektis toodud sihtturgudel või seotud sihtturgudel aasta pärast projekti lõppu“ saavutamisse, kuid mõlema näitaja puhul seiratakse meetme mõju tervikuna ning üksikute ettevõtjate tasandil lisandväärtuse kasvu ja ettevõtjate müügitulusid ei eesmärgistata. Kuna toetuse saajaks on ettevõtjate esindusorganisatsioon koos kasusaajatega, mitte üksikud ettevõtjad, siis on taotlemisel asjakohane teha koondproгноosis, mis võimaldavad projektide mõjusid hinnata, kuid hiljem toetuse saajale tagasinõudeid ei tehta.

Toetus loob eeldused ettevõtjate uuenduslike ja innovaatiliste toodete, teenuste ja tehnoloogiate paremale turustamisele ning uute partnerlussuhete loomisele, mis aitavad sihtturgudel kindlustada ettevõtjate konkurentsivõimet ja suurendada nende osakaalu rahvusvahelises väärtusahelas.

Eelnõuga panustatakse rakenduskava järgmistesse väljundnäitajatesse.

Tabel 1. Rakenduskava väljundnäitajad

Väljundnäitaja	Ühik	Algtase 2023	Sihttase		Andmeallikas	Mõõtmis-sagedus
			2024	2029		
Toetatavad ettevõtjad , sh mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjad*	ettevõtjate arv	0	–	104	SFOS, projekti-aruanded	üks kord projekti jooksul
Mitterahalist toetust saavad ettevõtjad	ettevõtjate arv	0	–	104	SFOS, projekti-aruanded	üks kord projekti jooksul

**Peetakse eraldi arvestust mikro-, väike-, keskmise suurusega ning suurettevõtjate arvu üle.*

Väljundnäitajad on kokku lepitud ja Euroopa Komisjonile esitatud poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti” perioodi 2021–2027 näitajate metoodika kirjelduses. Nimetatud 104 ühikut täiendavad mõlema väljundmõõdiku juba olemasolevaid sihttasemeid.

Projekti kasusaajana on lubatud kaasata nii mikro-, väike-, keskmise suurusega kui ka suurettevõtjaid, kuid väljundmõõdikute arvestusse lähevad vaid mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjad.

Kuivõrd projekti tegevustesse kaasatakse kasusaajatena ettevõtjad, saavad nad riigiabi (rahalist abi) tegevustes osalemise tõttu ning neile projekti raames antav abi tuleb vormistada vähese tähtsusega abina.

Arvestades toetuse kogueelarvet ja toetuse maksimumsummat ning toetatavaid tegevusi, saab rahastada ligikaudu 13 projekti, projekti elluviimisel peab kasusaajana osalema vähemalt kaheksa Eestis registreeritud äriühingut ja toetatakse vähemalt 104 ettevõtja rahvusvahelistumist. Toetuse taotlejaks ja toetuse saajaks on ettevõtjaid tegevusalapõhiselt

esindav sihtasutus, mittetulundusühing või äriühing, kuid tegelikud kasusaajad on ettevõtted, kes on kaasatud projekti tegevustesse.

Eestis tegutseb üle saja erialaliidu. Selle toetuse fookuses on ühendused, mis tegutsevad järgmistes valdkondades:

- 1) IKT (sh elektroonika);
- 2) tervisetehnoloogiad;
- 3) rohetehnoloogiad (sh energia);
- 4) toidu- ja joogisektor;
- 5) puittooted, sh mööbel ja puidukeemia;
- 6) masina- ja metallitööstus (omatooted, tehnoloogiad, insener-tehnilised teenused);
- 7) kaitsetööstuse innovaatilised lahendused;
- 8) merendussektori innovaatilised lahendused (laevaehitus, seadmed, tehnoloogiad, varustus);
- 9) transpordisektori innovaatilised lahendused.

Neisse valdkondadesse kuuluvad Eesti tervisetehnoloogia klaster, rohetehnoloogia klaster, Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Puitmajaliit, Kaitse- ja Kosmosetööstuse Liit, Eesti Masinatööstuse Liit ning Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit. Kahel viimasel on vastavalt 125 ja 135 liiget.

Toetuse rakendamise järel on kavas hinnata toetuse projektispetsiifilise tulemusnäitaja „toetatud ettevõtete müügitulu kasv projektis toodud sihtturgudel või seotud sihtturgudel aasta pärast projekti lõppu“ saavutamist rakendusüksuse poolt majandusaasta aruannete põhjal, vajaduse korral järelaruande alusel. Kui majandusaasta aruannetes partnerid ei erista müügitulu sihtturgude põhjal, koostatakse järelaruanne vastava infoga hiljemalt 24 kuud pärast projekti lõppu.

Toetuse andmisel lähtutakse Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“⁸ aluspõhimõtetest ning sihist „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“. Aluspõhimõtete hoidmist ja sihi saavutamist tasakaalustatud regionaalset arengut toetaval moel hinnatakse näitajaga „väljaspool Harjumaad loodud sisemajanduse koguprodukt elaniku kohta Euroopa Liidu 27 liikmesriigi keskmisest“.

Kõik toetuse saajad, kelle tegevuskoht on väljaspool Harjumaad, panustavad sisemajanduse kogutoodangu kasvu, kuna toetust saavate projektide laiem eesmärk on kõikide erialaliidu liikmesettevõtjate rahvusvahelistumise toetamine. Erialaliitudes on ettevõtjaid kõigist maakondadest ning seetõttu jõuab toetuse mõju eri piirkondadesse.

Projektide elluviimine ei mõjuta negatiivselt soolist võrdõiguslikkust, võrdset kohtlemist ega ligipääsetavust. Toetuse seotus TAIE arengukava 2021–2035 ja fookusvaldkondadega tähendab positiivset kaudset mõju näitajate „ressursitootlikkus“ ja „kasvuhoonegaaside netoheide CO₂ ekvivalenttonnides“ saavutamisele (vt täpsemalt lisa 1).

Toetuse panustamine TAIE eesmärkidesse on hinnatav valikukriteeriumite alusel ning selle sätte osas ei teostata vastavuskontrolli.

Eelnõu §-s 4 on selgitatud olulisemad eelnõus kasutatavad terminid.

⁸ [Strateegia "Eesti 2035" | Eesti Vabariigi Valitsus](#)

Sihtturg võib olla kas riik või geograafiline piirkond. Näiteks võib taotluses märkida, et tegevused viiakse ellu Kagu-Aasias, Skandinaavias (piirkonnad) või näiteks Tai Kuningriigis, Norras (riigid).

Kasusaajad saavad mitterahalist abi projekti tegevustes osaledes ning seetõttu määratakse neile ka vähese tähtsusega abi.

Eelnõu §-s 5 nimetatakse rakendusasutus ja rakendusüksus.

Rakendusasutuse ülesandeid täidab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning rakendusüksuse ülesandeid Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus.

2. peatükk

Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

Peatükis sätestatakse toetatavad ja mittetoetatavad tegevused, abikõlblikud kulud, projekti abikõlblikkuse periood ning toetuse piirmäärad, omafinantseeringu määr ja nendega seotud tingimused.

Eelnõu §-s 6 nähakse ette määrusega toetatavad tegevused. Toetust antakse tegevustele, mis aitavad saavutada eelnõu §-s 3 sätestatud eesmärgi ja tulemused. Toetatavat tegevust või tegevusi võib ellu viia kõige rohkem kolmel sihtturul.

Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, mille tulemusena ei tekitata olulist kahju keskkonnanäesmärkidele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852⁹, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artikli 17 tähenduses. Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) raames tehtud „ei kahjusta oluliselt“ analüüs ei tuvastanud, et määrusega hõlmatud sekkumised põhjustaks olulist kahju keskkonnanäesmärkidele, ning tuvastas, et toetatavad tegevused arvestavad ja panustavad kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamisse. Seetõttu ei ole vaja kehtestada täiendavaid leevendusmeetmeid.

Määruse alusel toetatavate projektide tegevused peavad arvestama ühissätete määruse artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid.

Lõikes 1 punktis 5 toodud ürituste ja muude sündmuste korraldamisel on soovituslik järgida keskkonnahoidlike sündmuste juhendit, mis on leitav Kliimaministeeriumi kodulehelt: [KeM keskkonnahoidlikud sündmused juhend 2022.pdf](#).

Eelnõu §-s 7 sätestatakse abikõlbmatud kulud ning lihtsustatud kulude puhul toetuse maksmise viis. Kulude abikõlblikkuse osas (sh kulude põhjendatuse) lähtutakse ühendmäärusest.

Abikõlblikud on ühendmääruse § 16 lõike 1 punktides 1 ja 3–5 sätestatud personalikulud. Personalikulud saavad tekkida toetuse saajal või partneril töötajatele töö eest makstava tasu või füüsilisele isikule võlaõigusseaduses nimetatud töövõtu- või käsunduslepingu alusel makstava tasu alusel. Füüsilise isikuga sõlmitud, võlaõigusseaduses nimetatud töövõtu- või käsunduslepingu alusel tekkiva personalikuluna loetakse abikõlblikuks proportsionaalselt projekti heaks kulunud ajaga teenuse või töö eest makstav tasu, mida maksustatakse kui palka,

⁹ eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852

ning sellelt tasult makstav sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks, kui eri teenuste eest makstavad tasud on eraldi.

Lõikes 2 on kirjeldatud abikõlbmatud kulud. Punktis 1 on turustusvõrgu all silmas peetud süsteeme või kanaleid, mille kaudu tooted või teenused jõuavad tarbijateni.

Käibemaks on abikõlblik, kui taotleja või partner ei saa seda käibemaksuseaduse alusel tagasi küsida.

Eelnõu §-s 8 kehtestatakse projekti abikõlblikkuse periood.

Projekti abikõlblikkuse periood on taotluse rahuldamise otsuses määratud ajavahemik, mil projekti tegevused algavad ja lõppevad ning projekti teostamiseks vajalikud kulud tekivad. Projekti abikõlblikkuse periood algab taotluse rakendusüksusele esitamise kuupäeval või taotluse rahuldamise otsuses märgitud kuupäeval ning lõpeb taotluses märgitud ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval, kuid mitte hiljem kui 31. oktoobril 2029.

Taotleja ei tohi projektiga seotud tegevustega alustada ega võtta kohustusi nende tegevuste elluviimiseks enne taotluse esitamist rakendusüksusele, välja arvatud broneeringud, mis on vajalikud taotleja projekti abikõlblikkuse perioodil kavandatud ürituste toimumiseks, näiteks messipinna broneering. Nende kulude puhul märgitakse taotluse esitamisest varasem abikõlblikkuse kuupäev, kuid projekti tegevuste abikõlblikkuse periood (millele on lõikes 4 sätestatud miinimum- ja maksimumpikkus) algab siiski reeglina taotluse esitamisel ning eelbroneeringute kulu tegemise aeg ei ole abikõlblikkuse perioodi algusajaks, vaid tegemist on erandiga, kus üht varasemat, abikõlblikkuse perioodist välja jäävat kulu aktsepteeritakse.

Kui taotleja on teinud lõikes 3 nimetatud broneeringuid ning taotlust ei rahuldata, siis tehtud kulusid ei hüvitata.

Lõikega 4 sätestatakse, et projekti abikõlblikkuse periood kestab 24–36 kuud, mida saab lõike 5 kohaselt mõjuval põhjusel pikendada kõige rohkem kuue kuu võrra. Abikõlblikkuse perioodi muutus tuleb kooskõlastada rakendusüksusega.

Projekti abikõlblikkuse perioodi pikendamise korral peab toetuse saaja projekti tegevused lõpetama hiljemalt 31. oktoobriks 2029.

Projekt loetakse lõppenuks, kui rakendusüksus on toetuse saaja esitatud aruande kinnitanud ja aruande alusel toetuse saajale väljamakse teinud.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse toetuse maksimaalne summa ning toetuse osakaal projekti abikõlblike kulude kogumaksumusest.

Lõike 1 kohaselt on ühe projekti jaoks taotletava toetuse maksimaalne summa 150 000 eurot.

Lõike 2 kohaselt on toetuse osakaal kuni 50% projekti abikõlblikest kuludest, mis tähendab, et taotleja peab vähemalt 50% projekti kuludest tasuma ise. Omafinantseeringu nõue on mõistlik, et taotleja kaaluks põhjalikult läbi tegevuste vajalikkuse ning toetuse saajal oleks reaalne panus ja huvi saavutada pikaajalisi tulemusi rahvusvahelistumise edendamises.

3. peatükk

Nõuded taotlejale ja taotlusele

Peatükis määratakse kindlaks nõuded taotlejale ja taotlusele.

Eelnõu §-s 10 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lisaks eelnõus sätestatule peab taotleja vastama ühendmääruse § 3 nõuetele, näiteks ei tohi neil või esindajal olla kehtivaid karistusi karistusseadustiku teatud paragrahvide alusel.

Lõike 1 kohaselt võib toetust taotleda ettevõtjaid tegevusalapõhiselt esindav sihtasutus, mittetulundusühing või äriühing.

Lõige 2 kehtestab, et taotletavasse projekti peab olema kaasatud vähemalt kümme Eestis registreeritud äriühingut, kui projekti tegevuse sihtturud on Euroopa Majanduspiirkonna riigid, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik või Šveits. Kui projekti sihtturgudest vähemalt üks on kaugturg, siis peab olema kaasatud vähemalt kaheksa kasusaajat. Kaasatud äriühingud on ka projekti lõppkasusaajad ning nende vahel jagatakse ära vähese tähtsusega abi vastavalt sellele, millistes projekti tegevustes ta osales.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse nõuded taotlusele.

Taotlus peab vastama kõikidele määruse tingimustele, toetuse andmise eesmärkidele ja tulemustele ning olema esitatud ettenähtud korras ja vormil ning taotluses esitatud andmed peavad olema täielikud ja õiged. Toetust saab taotleda vaid §-s 6 sätestatud tegevuste ja §-s 7 sätestatud abikõlblike kulude jaoks. Taotletav toetus peab vastama §-s 9 sätestatud toetuse suurusele ja osakaalule. Projekti tegevused tuleb ellu viia projekti abikõlblikkuse perioodil. Taotleja peab tagama projekti eelarves ette nähtud nõutava omafinantseeringu.

Taotluses tuleb nimetada sihtturg või -turud, kus taotleja tegevusi ellu viia plaanib ning kasusaajad, keda plaanitakse tegevustesse kaasata. Kui taotlejal on projekti käigus soov kasusaajaid muuta, siis tuleb sellest rakendusüksust teavitada kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

4. peatükk

Toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine

Peatükis määratakse kindlaks, kuidas toetust taotletakse ja menetletakse ning millised on rakendusüksuse elluviidavad tegevused ja nende tähtajad.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse toetuse taotlemise kord.

Toetust taotletakse voorupõhiselt. EIS avaldab oma veebilehel enne taotluste vastuvõtmise alustamist vooru toetuste eelarve ning taotluste vastuvõtmise perioodi.

Eelnõu § 13 kohaselt viib rakendusüksus läbi taotleja ja taotluse vastavuskontrolli ning kui avastab puudusi, mida on võimalik kõrvaldada, määrab puuduste kõrvaldamise tähtaja.

Eelnõu §-s 14 kohaselt tehakse mittevastavuse korral taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotlust ei hinnata ning sellega menetlus lõpeb.

Eelnõu §-s 15 sätestatakse projekti valikukriteeriumid ja -metoodikat ning hindamise põhimõtteid.

Rakendusüksus võib hindamiseks kaasata ka eksperte, näiteks juhul, kui projekti valdkond on komisjoni jaoks liiga spetsiifiline. Ekspertid peavad vastama ÜSS2021_2027 § 11 lõikes 2 sätestatud nõuetele. Kõik taotluste hindamisse kaasatud isikud peavad olema erapooletud ning hoidma hindamisel saadud teavet konfidentsiaalsena, mille tagamise regulatsioon sisaldub lõikes 2.

Nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi hindab komisjon valikukriteeriumide alusel, mis on kooskõlas ühendmääruse §-ga 7 ja mille osakaalud koondhindest on järgmised:

Valikukriteerium	Osakaal koondhindest	Hinnatakse:
1. Projekti kooskõla valdkondliku arengukavaga, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele	35%	<p>Kas projekt on kooskõlas TAIE arengukava 2021–2035 jt valdkondlike arengukavadega?</p> <p>Kas projekt panustab kasvuambitsiooniga ja uuendusmeelsete Eesti ettevõtjate rahvusvahelisse konkurentsivõimesse?</p> <p>Kas ettevõtjate teadlikkus nende tegevusalaga seotud olulise kasvupotentsiaaliga sihtturgudest kasvab?</p> <p>Kas sihtturgude teadlikkus Eesti ettevõtjate uuenduslikest toodetest, teenustest ja tehnoloogiatest kasvab?</p> <p>Kas projektil on potentsiaal soodustada ettevõtjate teadus- ja arendustegevuse ning äriarendusliku fookusega partnerlussuhete loomist ja arendamist, keskendudes kasusaajate tegevusaladele olulistele väärtusahelatele?</p> <p>Kas projekti kasusaajate ekspordi müügitulud kasvavad?</p>
2. Projekti põhjendatus	20%	<p>Kas projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud (on olemas probleem, kitsaskoht või kasutamata arenguvõimalus) ning seotud strateegiaga?</p> <p>Kas taotleja poolt esitatud strateegia on selge ning tagatud on tegevussuundade ja eesmärkide kvaliteet? Kas strateegia panustab rahvusvahelise konkurentsivõime kasvu?</p> <p>Kas projekti tegevuskava on arusaadav, sidus projektiväliselt tehtud või tehtavate tegevustega ja mõjus ning ettenähtud tegevused võimaldavad saavutada projekti eesmärgi ning planeeritud väljundeid ja tulemusi parimal moel?</p>

		Kas sihtturu või -turgude valik ja hulk on asjakohane ning selgelt põhjendatud? Kas projekti ajakava on realistlik ja asjakohane?
3. Projekti kuluefektiivsus	20%	Kas projektis kavandatud tegevused on kuluefektiivsed planeeritud väljundite/tulemuste saavutamiseks? Kas planeeritud eelarve on realistlik ja mõistlik, st on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud?
4. Toetuse taotleja suutlikkus projekti ellu viia	15%	Kas projekti meeskond on komplekteeritud/määratud, optimaalse suurusega ja võimeline projekti ellu viima? Kas projekti taotleja on motiveeritud ja võimeline projekti omafinantseeringut katma? Kas taotleja on võimeline vajaduse korral katma abikõlbmatuid kulusid?
5. Projekti kooskõla Eesti pikaajalise arengustrategia aluspõhimõtete ja sihtidega	10%	Kas projekt panustab § 3 lõikes 5 nimetatud „Eesti 2035“ näitaja „Väljaspool Harjumaad loodud sisemajanduse koguprodukt elaniku kohta Euroopa Liidu 27 liikmesriigi keskmisest“ saavutamisse?

Taotlusi hinnatakse rakendusüksuse koostatud ja kinnitatud hindamismetoodika alusel. Hindamismetoodika koostamisel lähtub rakendusüksus valikukriteeriumidest ja kooskõlastab hindamismetoodika enne kinnitamist mitteametlikult vastavalt ühendmääruse § 48 lõikele 1 korraldusasutuse ning rakendusasutusega, kes nõustab riigi pikaajalises arengustrategias kinnitatud strateegilistesse sihtidesse ja aluspõhimõtetes panustamist vastavalt oma vastutusvaldkonnale. Hindamismetoodika avalikustatakse rakendusüksuse ja korraldusasutuse veebilehtedel.

Eelnõu §-s 16 sätestatakse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise tingimused ja kord.

Taotlused reastatakse paremusjärjestustes pingeritta. Rahuldatakse määruuses sätestatud minimaalse hinde saanud taotlused vastavalt pingereale kuni toetuste eelarve ammendumiseni.

Eelnõu §-s 17 kirjeldatakse, millistel juhtudel ja tingimustel võib taotluse osaliselt rahuldada.

Taotlus rahuldatakse osaliselt taotleja nõusolekul, sest see eeldab teatud tegevuste väljajätmist või taotletud toetuse vähendamist. Kui taotleja ei nõustu, jäetakse taotlus rahuldamata.

5. peatükk

Taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

Peatükis sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimused ja kord.

Eelnõu §-s 18 määratakse kindlaks taotluse rahuldamise otsuse muutmise tingimused ja kord.

Rakendusüksus hindab taotleja esitatud muutmistaotluse asjakohasust ja vajalikkust ning võib rakendusüksus muutmistaotluse rahuldamisest ka keelduda, kui see ei ole asjakohane või vajalik või kui soovitatav muudatus ei aita kaasa oodatavate tulemuste saavutamisele või tingib selle, et projekti tegevusi ei lõpetata abikõlblikkuse perioodil.

Eelnõu §-s 19 kirjeldatakse asjaolusid, mille puhul rakendusüksus tunnistab taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks. Sellisel juhul tuleb toetus tagasi maksta.

6. peatükk

Aruande esitamine

Peatükis nähakse ette, kuidas toimub toetuse kasutamisega seotud aruande esitamine.

Eelnõu §-s 20 sätestab aruandlust puudutavad toimingud ning nõuded. Lõige 1 näeb ette, et toetuse saaja esitab projekti vahe- ja lõpparuanded rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu hiljemalt toetuse rahuldamise otsuses sätestatud tähtaja jooksul.

Lõikega 2 sätestatakse, et projekti vahearuandeid esitab toetuse saaja projekti abikõlblikkuse perioodil kolme kuni kuue tagant ning lõikega 4 sätestatakse, et projekti lõpparuande esitab toetuse saaja kahe kuu jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest arvates.

Kooskõlas lõigetega 5 ja 6 kehtestab rakendusüksus projekti vahe- ja lõpparuande vormid ning seal nõutava teabe loetelu. Toetuse saajale tehakse need kättesaadavaks e-toetuse keskkonnas.

Lõike 7 alusel kinnitab rakendusüksus projekti aruande või lükkab selle tagasi 20 tööpäeva jooksul selle saamisest arvates juhul, kui aruanne ei vasta kõnesolevas määruses sätestatud nõuetele.

Lõige 8 sätestab aruande täiendamata jätmise korral toetuse maksmata jätmise.

Lõikes 9 seatakse tingimuslikult järelaruande nõue juhuks, kui rakendusüksusel ei ole võimalik majandusaasta aruannete põhjal infot koondada.

7. peatükk

Toetuse maksmise tingimused

Eelnõu §-s 21 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Ühendmääruse § 18 alusel kasutatakse lihtsustatud kulude kasutamise põhimõtteid. Määruse lõike 1 kohaselt makstakse toetus välja ühendmääruse § 28 lõike 4 või 5 alusel ühtse määraga lihtsustatud kulude alusel. Taotleja peab taotluses ära märkima, kumba pakutud kahest kulude lihtsustamise variandist ta soovib kasutada. Valitud kulude lihtsustamise viisi ei ole võimalik projekti kestel muuta. Kulud, millelt ühtset määra arvestatakse, esitatakse ja hüvitatakse tegelike kulude alusel.

Ühendmääruse § 28 lõike 4 kohaselt saavad olla **projekti ülejäänud abikõlblikud kulud 40%** arvestatuna projekti **otsestest personalikuludest** ehk abikõlblikud otsesed personalikulud +

ülejäanud abikõlblikud kulud (40% arvestatuna otsestest abikõlblikest personalikuludest) = projekti abikõlblikud kulud kokku. Otsesed personalikulud hüvitatakse tegelike kulude alusel. Ühendmääruse § 28 lõike 5 kohaselt saavad olla **otsesed personalikulud 20%** arvestatuna projekti otsestest kuludest (ilma otseste personalikuludeta) ehk abikõlblikud otsesed kulud (ilma otseste personalikuludeta) + **otsesed personalikulud** (20% arvestatuna otsestest abikõlblikest kuludest) = projekti abikõlblikud kulud kokku. Projekti otsesed kulud ei või sisaldada ehitustööde riigihankelepinguid ega asjade või teenuste riigihankelepinguid, mille maksumus ületab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL artiklis 2 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL artiklis 15 kindlaks määratud piirmäärasid. Projekti otsesed kulud (ilma personalikuludeta) hüvitatakse tegelike kulude alusel.

Lihtsustatud kulude alusel hüvitatavaid kulusid **ei kontrollita**, ei auditeerita selle kuluga seotud **tegelike kulutuste suurust ja tasumist**, samuti ei pea toetuse saaja raamatupidamises neid eristama. Kontrollitakse tegevuse toimumist ja tulemuste saavutamist.

8. peatükk

Toetuse saaja ja rakendusüksuse õigused ja kohustused

Peatükis kirjeldatakse toetuse saaja õigusi ja kohustusi ning rakendusüksuse õigusi ja kohustusi.

Eelnõu §-s 22 kehtestatakse toetuse saaja õigused ja kohustused. Lisaks määruses sätestatud peab toetuse saaja täitma ühendmääruse §-des 10 ja 11 toetuse saajale seatud kohustusi.

Toetuse saajal on kohustus teostada kasusaajate vastavuskontroll, arvutada vähese tähtsusega abi suurus ning kandma selle riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse.

Eelnõu §-s 23 sätestatakse rakendusüksuse õigused ja kohustused. Rakendusüksusel on lõike 2 kohaselt ka hulk mitmesuguseid kohustusi. Näiteks on ta kohustatud koostama asjakohased juhendid, vormid, töökorrad ja tegema need taotlejale ja toetuse saajale kättesaadavaks; avaldama avalikku infot toetuse kasutamise kohta ning kaitsma taotlejate ja toetuse saajate konfidentsiaalset infot; kontrollima projektide elluviimist ja seirama pidevalt toetuse rahalisi jääke; koguma ja esitama rakendusasutusele ülevaateid toetusmeetme rakendamise seisust ning osalema mõjuanalüüsi tegemisel; menetlema toetuse kasutamise aruandeid, sealhulgas läbi vaatama toetuse saaja koostatud projektiaruanded. Samuti peab rakendusüksus säilitama riigiabi andmisega seotud andmed kümme aastat alates viimasest taotluse rahuldamise otsusest.

9. peatükk

Finantskorrektsioonid ja vaided

Peatükis sätestatakse finantskorrektsioonide tegemise alused.

Eelnõu § 24 kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus ja tagastatakse toetus vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 28–30 ja ühendmääruse §-dele 34–38.

Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud abikõlbmatu kulu katteks või esineb toetuse tagasinõudmise muu alus.

Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse ühendmäärusele vastavalt kaalutlusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud oma kohustust toetuse saajana või jätnud täitmata nõude, mis on

mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Siin peetakse silmas olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet ning täitmata jätmisega kaasneva kahju suurust võlaõigusseaduse tähenduses ei ole võimalik üheselt tuvastada. Näiteks on kahjustatud raha säästliku kasutamise põhimõtet.

Toetuse tagasinõudmise alus võib olla ka toetuse saaja suhtes algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus. Kui toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus, ei anna see fakt üksi veel iseenesest alust teha otsus toetus tagasi nõuda, kuid ajendab rakendusüksust hindama, kas toetatav käimasoleva projekti tegevus jääb sealjuures pooleli, kas see mõjutab projekti elluviimiseks vajalikku finantssuutlikkust (sh vajalikku haldus- ja toimumissuutlikkust) või kas projekt viiakse lõpuni ja eesmärgid saavutatakse.

Toetus tuleb tagastada 60 kalendripäeva jooksul, ebaseadusliku ja väärkasutatud riigiabi tagasinõudmisel nelja kuu jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast arvates. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab haldusmenetluse seaduse (HMS) § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes HMS § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse. Dokument või teade dokumendi kättesaadavaks tegemise kohta on HMS § 27 lõike 2 punktide 3 ja 4 kohaselt kätte toimetatud, kui see on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud elektronposti aadressile või avalik-õigusliku juriidilise isiku äriregistrisse kantud või nimetatud isiku avaldatud elektronposti aadressile.

Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tunnistatakse toetuse tagasinõudmise otsus kehtetuks. Seda ka seetõttu, et kui määratud toetust toetuse tagasinõudmise otsuse tõttu kasutada ei saa, lõpevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks kohustus viia toetatavad tegevused lõpuni.

Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk tuleb ta ära kuulata. Nii ärakuulamise käigus kui ka kümne tööpäeva jooksul alates toetuse tagasinõudmise otsuse tegemisest võib toetuse saaja esitada taotluse tagasimakse ajatamiseks.

Eelnõu § 23 lõikega 2 kehtestatakse finantskorrektsiooni otsuse tegemise kord olukorras, kus vähese tähtsusega abi on antud ebaseaduslikult, toetuse saaja on abi väärkasutanud või abi on ühisturuga kokkusobimatu. Nõukogu määruse (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (kodifitseeritud tekst, ELT L 248/9, 24.09.2015) artikli 17 lõike 1 kohaselt on komisjonil õigus abi tagasi nõuda kümne aasta jooksul.

Eelnõu § 25 sätestab vaide esitamise ja menetlemise korra.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu aluseks on ÜSS2021_2027 ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Eelnõu on koostöös järgmiste ÜSS2021_2027 aluseks olevate Euroopa Liidu määrustega:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja

Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706, parandatud ELT L 450, 16.12.2021, lk 160 ja ELT L 241, 19.09.2022, lk 16);

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.06.2021, lk 60–93, parandatud ELT L 13, 20.01.2022, lk 74).

Eelnõu vastab komisjoni määrusele (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

4. Määruse mõjud

Määrusel on positiivne mõju Eesti majandusele

Arvestades Eesti siseturu väiksust, on eksport majanduse jaoks väga oluline. Väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatel (edaspidi *VKE-d*) on üldjuhul raske iseseisvalt uutele turgudele siseneda ja uusi partnereid leida. Seetõttu on oluline toetada ühiseid algatusi ja tegevusi rahvusvahelistumise edendamisel. Kaasates projekti ka suurettevõtjad, luuakse tugevam süsteem, mis toetab VKE-de kasvu ja konkurentsivõimet. Suurettevõtjad võivad aidata VKE-del jõuda rahvusvahelistele turgudele, pakkudes neile uusi koostöövõimalusi, teadmisi ja ressursse. Sellel on otsene mõju nii projektis osalevatele VKE-dele kui ka neile, kes on suurettevõtjate tarneahelas, aidates kaasa kogu sektori arengule ja majanduse ekspordivõime kasvule.

Eesti ekspordistruktuuri suur kontsentreeritus piirkondlikele turgudele, kus näiteks Soome ja Rootsi moodustavad koos 26% kaupade ekspordist, muudab riigi majanduse haavatavaks piirkondlike kriiside suhtes. Ühised algatused rahvusvahelistumisel aitavad mitmekesistada eksporditurge, vähendades majandusriske ja avades võimalusi minna uutele sihtturgudele väljaspool traditsioonilist regiooni.

Globaalsed trendid, nagu rohe- ja digitehnoloogiate arendamine ning tervishoiusektori innovatsioon, nõuavad kohanemist ja kiirendatud koostööd, mida erialaliidud saavad tõhusalt koordineerida. Eesti ettevõtjad vajavad tuge, et vastata uutele nõudmistele ja pakkuda suurema lisandväärtusega tooteid ja teenuseid.

Väike turumaht ja ressursinappus tähendavad, et Eesti ettevõtjad peavad keskenduma väärtusahela kõrgemale tasemele, pakkudes suurema lisandväärtusega tooteid ja teenuseid. Mitmes valdkonnas (näiteks puidutööstuses) on Eestil suur mahajäämus võrreldes naaberriikide väärtusloome tasemega. Ühised rahvusvahelistumise algatused annavad ettevõtjatele ligipääsu teadus- ja arendustegevusele, teadmiste jagamisele ja rahvusvahelistele kontaktvõrgustikele.

Teenuste osakaalu kasv Eesti ekspordis, eriti IT- ja digitaalsete lahenduste valdkonnas, on näidanud suurt potentsiaali. Samal ajal nõuab see sektor tihedat rahvusvahelist koostööd ja turundust, mida saab edukalt edendada erialaliitude kaudu, panustades ühiselt rahvusvahelisse nähtavusse ja konkurentsivõime suurendamisse.

Kokkuvõttes on erialaliidud keskseks jõuks, mis suudavad koondada sektorite jõupingutused, tugevdada koostööd ning võimaldada Eesti ettevõtjatel kiiresti ja tõhusalt kohaneda muutuvate majandustingimustega. Ühistegevuste toetamine on strateegiline investeering, mis aitab Eesti ekspordil püsida konkurentsivõimelisena ja avada uusi turuvõimalusi globaalsel areenil.

Kuna toetust saab kuni poole ulatuses projekti mahust, siis ettevõtjad peavad ise lisama vähemalt 2 miljonit eurot.

Rahvusvaheliste uuringute^{10, 11, 12, 13} põhjal on messidel jmt rahvusvahelistumise tegevustel positiivne mõju ettevõtjatel võrgustiku tekkimisele, uute teadmiste omandamisele, innovatsioonile, kasvule jne. Samas on ka uuringutulemused, mille järgi näiteks mõju müügile ei ole selge. Kuna eri uuringud käsitlevad eri riike ja tegevusvaldkondi, siis ei ole nende tulemused otseselt kõnealusele juhtumile üle kantavad. Meetmega sarnaseid tegevusi on Eestis tehtud ka varem, klastrite toetamise meetmes. Sellele kogemusele tuginedes võib rõhutada, et ettevõtjad hindasid selliseid tegevusi ja nende toetamist positiivselt.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõuga kavandatava Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest eraldatava toetuse eelarve on 2 000 000 eurot. Vahendid eraldatakse toetusele ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 10.02.2023. a käskkirjaga nr 26 „Toetuse andmise tingimused ettevõtlus- ja innovatsiooniteadlikkuse kasvatamiseks“ kinnitatud toetuse eelarve vähendamise kaudu, täpsemalt sekkumise 21.1.3.11 „Ettevõtjate rahvusvahelistumise toetamine“ (sealhulgas välisesindajate võrgustiku arendamine, ühisstendidel osalemise toetamine, ekspordialaste kompetentside ja võimekuse arendamine; välisinvesteeringute ja välisspetsialistide kaasamise toetamine) arvelt. Seeläbi väheneb mõnevõrra (u 0,28 mln võrra) sekkumise riikliku kaasfinantseeringu vajadus. Teisisõnu vähendatakse käskkirjaliste tegevuste eelarvemahtu, suunates osa vahendeid turule avatud taotlemise kaudu.

Kohustusliku omafinantseeringu tagavad toetuse saajad. Määruse rakendamisega ei kaasne riigieelarvele lisakulusid. Määruse rakendamiseks vajalikud tegevused viib ellu rakendusüksus. Toetuse rakendamisega seotud kulud kaetakse tehnilise abi vahenditest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ja Kliimaministeeriumile, perioodi 2021–2027 seirekomisjonile ja Euroopa Komisjonile ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele, TAIE juhtkomisjonile ja erialaliitudele.

Riigi Tugiteenuste Keskus kooskõlastas eelnõu tähelepanekutega arvestamisel, Rahandusministeerium ja Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kooskõlastasid eelnõu vaikimisi ja Kliimaministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Kooskõlastamisel esitatud märkused ja nendega arvestamine nähtub seletuskirja lisast 1.

¹⁰ [Role of international trade shows in small firm internationalization: A network perspective](#)

¹¹ [Trade Shows and SME Internationalisation: Networking for Performance | Management International Review](#)

¹² [Are trade fairs relevant for local innovation knowledge networks? Evidence from Shanghai equipment manufacturing. - EBSCO](#)

¹³ [Trade Fairs, Trade Shows, and Exhibitions: A Literature Review: An Abstract | Request PDF](#)

Lisad:

Lisa 1. Toetusmeetme, riigi pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtide ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtete vaheliste seoste analüüs.

Lisa 2. Põhiõiguste harta ja PIK analüüs.

Lisa 3. TAT riskihindamise tabel.

Lisa 4. Märkustega arvestamise tabel.

Toetusmeetme, riigi pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtide ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtete vaheliste seoste analüüs

„Eesti 2035“ siht	Horisontaalsed põhimõtted
Eesti majandus on uuendusmeelne ja teaduspõhine	Võrdsed võimalused (sh diskrimineerimise vältimine)
	<p>Ühiskonna eri gruppidesse kuuluvatele inimestele tagatakse võrdsed võimalused meetme tegevustes osalemiseks.</p> <p>Meetmest toetatud projektid võivad panustada ka eri ühiskonnagruppide võimalustesse osaleda tööelus ja elukestvas õppes ning tegeleda ettevõtlusega, juhul kui projektide sisuks on uute tehnoloogiate, teenuste ja toodete väljatöötamine, mis selliseid võimalusi pakuvad.</p>
	Meetmel on kaudne seos võrdsete võimaluste edendamisega.
	Sooline võrdõiguslikkus
	<p>Meetmel on kaudne seos soolise võrdõiguslikkuse edendamisega teadus- ja arendustegevuse valdkonna tööhõives. Teadus- ja arendustegevuse valdkonnas töötab ettevõtlussektoris naisi vähem kui mehi, samuti on valdkonnas sooline palgalõhe meeste kasuks. Projektid saavad panustada valdkonnas soolise tasakaalu suurendamisse, pöörates eraldi tähelepanu sobivate naiskandidaatide leidmisele ja palgates võrdsete kandidaatide puhul alaesindatud soost kandidaadi.</p>
	Ligipääsetavus
	<p>Meetmes tuleb tagada erivajadusega (näiteks kuulmis-, nägemis- või liikumispuue) inimestele füüsiline ja virtuaalne ligipääs kogu meetme tegevusele. Sellest tulenevalt peab nii meetmega seotud tegevuste info ja kommunikatsioon kui ka tegevuste rakendamine võtma arvesse ligipääsetavuse nõudeid ning tagama selle alates tegevuse ettevalmistamisest kuni selle lõpuni, et kõikidel inimestel oleks meetme tegevustes osalemiseks võrdsed võimalused. Projekti käigus loodud tehnoloogiate puhul järgitakse universaalsisaini põhimõtteid seal, kus see on asjakohane.</p>
	Regionaalne tasakaalustatus
	<p>Valdkonna peamised probleemid on suured piirkondadevahelised erinevused ettevõtjate konkurentsivõimes ning oskustega tööjõu ja kapitali kättesaadavus.</p> <p>Vaatamata suurtele piirkondlike erinevustele on toetusega tehtavate tegevuste järele vajadus üle Eesti, kuna Eesti loodav lisandväärtus jääb endiselt alla Euroopa Liidu keskmise. Kuna erialaliitudesse kuuluvad ettevõtjad tegutsevad üle Eesti, siis ulatub toetuse mõju igasse maakonda. Üle-eestiliste teenuste pakkumise kaudu tekitatakse ülekandefekti võimalus, kus juba tegevustes osalenud ettevõtjad inspireerivad teisi ettevõtjaid osalema. Seda edendatakse kommunikatiivsete alategevuste kaudu.</p>

Panus „Eesti 2035“ näitajasse: väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta EL 27 keskmisest.

Keskkond/kliima

Meetmel on positiivne mõju kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele. Meetme raames toetatakse projekte, mis vastavad nutika spetsialiseerumise fookusvaldkondade eesmärkidele. Neljast fookusvaldkonnast kolm panustavad kas otseselt või kaudselt kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisse.

Nutikate ja kestlike energialahenduste fookusvaldkonna üldised eesmärgid on teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse toel toota Eestis energiat kliimanetraalselt, muuta Eesti energiakasutus tõhusamaks ja ressursisäästlikumaks ning panustada energia varustuskindluse tagamisse. Eesmärkide saavutamiseks on plaanis toetada projekte, mis arendavad olemasolevaid või uusi energiatootmistehnoloogiaid ning vajalikke komponente, näiteks tuule- või bioenergeetika valdkonnas. Toetatakse salvestustehnoloogiate ja komponentide ning digiteeritud energiasüsteemide arendamist. Lisaks toetatakse lahendusi, mis aitavad energiat säästa, näiteks energiasäästlike hoonete ehitustehnoloogiliste lahenduste loomine, nutikate ja säästlike transpordi- ja liikuvuslahenduste loomine, elektroonikakomponentide ja -süsteemide optimeerimine.

Kohalike ressursside väärindamise fookusvaldkonna eesmärk on teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse toel väärindada kohalikke varusid kestlikult, elurikkusega arvestavalt ja suure ressursitootlikkusega, keskendudes nii esmasele kui ka sekundaarsele toormele ning võimendades bio- ja ringmajandust. Kohalike ressursside väärindamine aitab vähendada kasvuhoonegaaside heidet, mis kuluks toote transpordile. Samuti aitab fookusvaldkond kaasa ressursisäästlikkusele, kuna fookuses on tehnoloogiate ja toodete arendamine, kus kasutakse maksimaalselt ära toore ning tootmises tekkivad jäätmed. Samuti on olulisel kohal selliste tehnoloogiate arendamine, mis aitavad tekkinud jäätmeid keskkonnasõbralikult ja ohutult käsitleda ning kasutada kõrvalsaadusi ja jääke teisese toormena. Toetatakse ka keskkonnasõbralike toodete ja materjalide tootmist, näiteks biopõhiste materjalide tootmist.

Digilahendused. Fookusvaldkonna üldine eesmärk on teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse toel luua, pakkuda ja kasutada digilahendusi igas valdkonnas, kasutada andmemajandust uute äri võimaluste loomiseks ning kindlustada turvaline küberruum. Kõnealuses fookusvaldkonnas toetatakse ka projekte ja tegevusi, mis loovad uusi lahendusi ja tehnoloogiaid energeetikas, ehituses ja transpordis ning mille eesmärk on parendada elukeskkonda, vähendada ressursikasutust ning täita Euroopa kliimaeesmärke. Sellisteks digilahendusteks võivad olla näiteks intelligentne transpordisüsteem (optimeerimine, ressursside parem kasutamine), intelligentne tänavavalgustus, robotite kasutamine ja automatiseerimine, arukad energiavõrgud.

	<p>Üldjuhul on uued tooted ja tehnoloogiad ressursisäästlikumad ja keskkonnasõbralikumad, põhjustavad vähem kasvuhoonegaaside heidet ja jäätmeid ning kasutavad tootmisel tekkivaid jäätmeid.</p> <p>Kaudne panus „Eesti 2035“ näitajatesse: ressursitootlikkus ja kasvuhoonegaaside netoheide CO₂ ekvivalenttonnides.</p>
„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõte ja kliimakindlus	<p>Meetmete mõju keskkonnanäesmärkidele ehk „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavust on analüüsitud rakenduskava koostamise käigus. Analüüsis ei tuvastatud, et hõlmatud meetmed põhjustaks olulist kahju keskkonnanäesmärkidele, toetatavad n-ö pehmed tegevused pigem arvestavad kliima- ja keskkonnanäesmärkidega ja panustavad nende saavutamisse. Seetõttu ei ole vaja kehtestada täiendavaid leevendusmeetmeid.</p>

**Lisa 4. KOOSKÖLASTAMISEL ESITATUD MÄRKUSTEGA ARVESTAMISE
TABEL**

Ettepanek/märkus	Esitaja	Arvestatud /mittearvestatud põhjendus
Seletuskirjas on tingimus: <i>Määrust ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.06.2021, lk 60–93), artiklis 7 sätestatud juhtudel.</i> See tingimus peaks olema ka määruses.	Kliimaministeerium	Arvestatud
Kuna üks toetatavatest tegevustest on projekti eesmärkidest lähtuvate ürituste, messide ja teiste sarnaste sündmuste korraldamine ja nendel osalemine, soovitan lisada seletuskirja, et ürituste korraldamisel järgitakse keskkonnahoidlike sündmuste korraldamise juhendit. See on leitav Kliimaministeeriumi veebilehel Keskkonnateadlikkus Kliimaministeerium		Arvestatud
Kordame mitteametlikus kooskõlastusringis tehtud ettepanekut: palun lisada eelnõu § 1, et määrust ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231/60, 30.06.2021, lk 60–93), artiklis 7 sätestatud juhtudel.	Riigi Tugiteenuste Keskus	Arvestatud
Kordame mitteametlikus kooskõlastusringis tehtud kommentaari: palun lisada määruse §-i 7 millist ühtse määra varianti kasutatakse ja millises määras. See on välja toodud seletuskirjas, kuid kindlasti vajalik sätestada määruses endas.		Arvestatud
Eelnõu § 7 pealkiri on kulude abikõlblikkus. Eemaldatud on abikõlblike kulude lõige 1, mis mitteametlikus kooskõlastamises oli ja mis viitas ÜM § 15-le. Palun taastada.		Ei arvesta. Eelnõu § 1 lg 3 on viidatud ühendmäärusele, mille regulatsioon kohaldub kulude abikõlblikkusele.
Eelnõu § 8 lg 5 - palun täpsustada, kas abikõlblikkuse perioodi muutmisel võib ületada lõikes 4 nimetatud minimaalset ja maksimaalset abikõlblikkuse perioodi		Arvestatud

<p>Eelnõu § 8 lg 5 projekti abikõlblikkuse perioodi lühendamine palun eelnõust välja jätta. Projekti perioodi lühendamist ei pea taotlema; kui toetuse saaja teeb oma tegevused kiiremini, siis projekt lõpeb varem, toetuse saaja esitab lõpparuande ja lõppmakse aluseks olevad kuludokumendid.</p>		<p>Arvestatud</p>
<p>Eelnõu § 14 - §-i pealkiri ja selle sisu ei ole omavahel kooskõlas. Taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord on sätestatud eelnõu §-is 16. §-is 14 tuleks pealkirja järgi reguleerida taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse tuvastamist.</p>		<p>Ei arvesta. Eelnõu näeb ette, et kui esineb vähemalt üks § 14 loetletud asjaolu, siis jäetakse taotlus rahuldamata ning seda ei esitata hindamisele.</p>
<p>Eelnõu § 16 lg 1 p 3 - palun sätestada ka see, et toetust ei saa anda projektile, mis eelnõu § 15 lg 3 p 5 nimetatud kriteeriumi hindeks on saanud 0. Toetust ei tohi anda projektile, mis ei ole kooskõlas mitte ühegi „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihiga.</p>		<p>Arvestatud</p>
<p>Kas meetmest on võimalik saada toetust ka sellisteks uuringuteks ja analüüsideks, mis on vajalikud Eesti kui turismisihtkoha ekspordivõimekuse analüüsimiseks (st turismi puhul on eksportiva turu osas veidi vastupidine olukord – turismiettevõtjad ei vii oma teenuseid või tooteid välisturule vaid panus eksporti tuleb sellest, kui meie tooted ja teenused on rahvusvaheliselt atraktiivsed väliskülastajatele, kes oma tarbimisega siin toovad välisriikide raha meile Eestisse)?</p>		<p>Selgitus: jah, ka selliseks uuringuks või analüüsiks võib antud meetmest toetust taotleda.</p>
<p>Teiseks palume selgitust turismisektorit arvesse võttes seletuskirjas lk 2 punktis 1.4. olevale tekstile: „Oluliseks kriteeriumiks on, et taotleja mõtleks hästi läbi ja kirjeldaks, kuidas toetatava tegevuse toetus koosmõjus muude tegevustega võimaldab prioriteetturgudel ekspordi kasvu tuua. Enim hinnatakse loodavat lisandväärtust, sektori mahtu ning sektori teadus-, arendus- ja innovatsioonivõimekust.“ EHRL kommentaar: Selgitame, et kõiki sektoreid ei saa hinnata ühtsete kriteeriumide alusel, kuna iga sektoril</p>	<p>Eesti Hotellide ja Restoranide Liit</p>	<p>Selgitus: Toetuse eesmärgid – lisandväärtuse kasvatamine, ekspordimahu suurendamine ning teadus- ja innovatsioonivõimekuse arendamine – on kooskõlas Eesti majanduse pikaajaliste sihtidega ja suunatud kogu ettevõtlussektori konkurentsivõime tõstmisele.</p>

<p>on oma eripärad. Eesti majandusedu saavutamiseks on oluline, et ka madalama lisandväärtusega sektorid suudaksid kasvada ja panustada majandusse. Toetuse mõju hindamisel tuleb arvestada mitte ainult lisandväärtuse kasvu, sektori mahu ja teadus- ning innovatsioonivõimekuse arengut, vaid ka tegevuste koosmõju. Turismisektori teenused, nagu restoranid ja hotellid, peavad olema kõrgtasemel horisontaalselt teisi sektoreid toetavana. Kui turismi infrastruktuur on tasemel, mõjutab see ka teiste sektorite arengut ja vastupidi turismi edu sõltub teiste sektorite edust – keegi ei taha investeerida riiki, kus pole korralikke hotelle ja rahvusvaheliselt tunnustatud restorane. Kas on võimalik sellest tulenevalt ka toetuse sisu muuta?</p>		
<p>Seletuskirjas lk 6: Eestis tegutseb üle saja erialaliidu. Selle toetuse fookuses on ühendused, mis tegutsevad järgmistes valdkondades: 1) IKT (sh elektroonika); 2) tervisetehnoloogiad; 3) rohetehnoloogiad (sh energia); 4) toidu- ja joogisektor; 5) puittooted, sh mööbel ja puidukeemia; 6) masina- ja metallitööstus (omatooted, tehnoloogiad, insener-tehnilised teenused); 7) kaitsetööstuse innovaatilised lahendused; 8) merendussektori innovaatilised lahendused (laevaehitus, seadmed, tehnoloogiad, varustus); 9) transpordisektori innovaatilised lahendused.</p> <p>EHRL küsimus: Mis põhjusel on välja jäetud hotellinduse sektori liidud? Kas Restoranide sektor läheb toidu- ja joogisektori alla? Miks on välja jäetud Eesti Hotellide ja Restoranide Liit (EHRL)? EHRL esindab üle 200 liikme, mis on oluline osa Eesti turismisektorist, mis omakorda moodustab olulise osa Eesti teenuste eksporti panustavast osast.</p>		<p>Selgitus: Käesoleva toetusmeetme fookus on suunatud eelkõige nimetatud sektoritel ning mille puhul nähakse olulist kasvupotentsiaali ja kõrget lisandväärtust Eesti majanduses. Toetuse eesmärk on tugevdada just nende valdkondade erialaliite, mis tegelevad innovatsiooni, tehnoloogiaarenduse ja ekspordipotentsiaali suurendamisega. Turismisektorile on olemas eraldi toetusmeetmed ja -programmid, mis arvestavad sektori spetsiifikat ja vajadusi. Samas ei ole turismisektor sellest toetusest kuidagi välistatud – kui projekt vastab meetme eesmärkidele ja nõuetele ning tegevused haakuvad toetusmeetme</p>

		fookusega, on ka turismisektori liidud potentsiaalsed toetuse taotlejad.
<p>Peatükk 3 § 10: Lõike 1 kohaselt võib toetust taotleda ettevõtjaid sektoripõhiselt esindav sihtasutus, mittetulundusühing või äriühing, kes esindab sektoripõhiselt vähemalt kümmet partnerit. Lõige 2 kehtestab, et taotletavasse projekti peab olema kaasatud vähemalt kümme Eestis registreeritud äriühingut, kes on ka projekti lõppkasusaajad ning kelle vahel jagatakse võrdselt ära vähese tähtsusega abi.</p> <p>EHRL küsimus: Millest tuleneb vähemalt 10 partneri nõue? Kuidas lahendada neid probleeme, mis puudutavad kogu liikmeskonda? Et tagada toetuse õiglane jaotamine kõigi liidu liikmete vahel, soovitame muuta meetme tingimusi nii, et toetus ei sõltuks üksnes projektis osalevate 10 partneri olemasolust, peaks olema võimalus viia läbi ka analüüse, mis mõjutavad kogu sektorit. St toetuse jaotamine võiks põhineda analüüsil, mis hindab tegevuste mõju kõigile liikmetele, arvestades sektoripõhist kasu, teadus- ja arendustegevuse toetamist ning koostöövõimaluste loomist. Kuidas saaks laiem huvitatud liikmeskond osaleda ja kasu saada?</p>		<p>Selgitus: Nõue, et projektis peab olema vähemalt 8 või 10 Eestis registreeritud äriühingust kasusaajat, tuleneb soovist tagada projekti piisav mastaap ja esinduslikkus. See aitab hinnata projekti elluviimise võimekust ning kindlustada, et toetuse mõju ulatub reaalselt sektoris tegutsevate ettevõteten. Kasusaajad on määratletud kui projektist otseselt kasu saavad ettevõtted, kelle vahel jagatakse vähese tähtsusega abi (VTA). Soovi korral võib taotleja kaasata kasusaajatena kõik oma liikmed – eeldusel, et need liikmed on sellega nõus. Sellisel juhul jagatakse vähese tähtsusega abi nende kõigi vahel, vastavalt määruses sätestatud tingimustele.</p>
<p>Peatükk 4 §15 ja üldse kogu toetusskeem: Hotelli- ja restoranisektor vajab toetust, et luua ettevõtetes võimalusi, mis aitavad neil olla võimelised pakkuma rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisi teenuseid külalistele välisturgudelt (nt Eesti järgmise eesistumise raames), luua uusi teadmisi ja tehnoloogiaid (täna toimub nii hotelli- kui ka restoranisektoris kiire digitaliseerimise võimaluste areng, kestlikkuse osas edasi liikumine ning innovatsiooni otsimine, kuid paraku ei pruugi see olla kõikidele kättesaadav) ning tugevdada Eesti toidu ja hotellinduse positsiooni globaalses konkurentsis (võttes siin eeskujuks</p>		<p>Selgitus: Jah, on.</p>

<p>näiteks Taani kui toiduturismi eesvedaja maa vms). Eesti hotellide ja restoranide ekspordivõimekuse hoidmiseks ja tõstmiseks on vajalikud mitmed analüüsid, et luua eeldusi uuteks investeeringuteks ja koostöö tekkimiseks ning meelitada siia rohkem külastajaid.</p> <p>EHRL küsimus: Praegusest eelnõust ei tule selgelt välja, kas näiteks Eesti restoranituru ekspordivõimekuse kasvuks vajalike kitsaskohtade uuring oleks abikõlblik, st et saaksime tagada, et ka 10. aasta pärast on Michelin'i giidil huvi meie turu vastu, st siin on piisavalt restorane, mis on rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised ja pakuvad huvi välituristidele vms?</p>		
<p>Eelnõu § 7 lg 1 on loetletud abikõlbmatud kulud, kuid loetelu abikõlblikest kuludest puudub. Teeme ettepaneku sõnastada selgelt, et kõik § 7 lg 1 mitte loetletud kulud on abikõlblikud.</p>		<p>Arvestatud. Abikõlblikud kulud on määratletud § 7 lõikes 1.</p>
<p>Eelnõu § 7 lõikes 2 on välja toodud, et § 6 lõike 1 punktis 5 sätestatud sündmusega seotud klientide, koostööpartnerite või külaliste võõrustamisega kaasnev kulu on abikõlbmatu. Peame sellist käsitlust äärmiselt kahetsusväärseks, kuna sellega muutuksid abikõlbmatuks näiteks sissetulevate delegatsioonide võõrustamisega ja visiitidel ja messidel korraldatavad võrgustumisüritused (ruumi rent, toitlustus jne.). Teeme ettepaneku määrust muuta selliselt, et oleks tagatud mainitud kulude abikõlblikkus.</p>	<p>Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit</p>	<p>Arvestatud. Tegemist oli sõnastuse veaga. Asendasime välistuse „esinduskulu“ oluliselt kitsama välistusega „meened, kingitused ja lilled.“</p>
<p>§ 10 lg 1 on toodud, et toetust võib taotleda partnereid sektoripõhiselt esindav ning vähemalt üks aasta enne taotluse esitamise kuupäeva Eestis registreeritud sihtasutus, mittetulundusühing või äriühing. Teeme ettepaneku lihtsustamise huvides uueks sõnastuseks: toetust võib taotleda partnereid sektoripõhiselt esindav ning vähemalt üks aasta enne taotluse esitamise kuupäeva Eestis registreeritud</p>		<p>Selgitus: Planeeritavad kasusaajad tuleb endiselt taotlemisel välja tuua. Selle järgi hinnatakse projekti võimekust. Jätame sisse paindlikkuse nimetada lõplikud kasusaajad hiljem aruandega.</p>

<p>sihtasutus, mittetulundusühing või äriühing, kellel on vähemalt 10 liiget. Pakutav muudatus on seotud järgneva ettepanekuga nimetada ettevõtjatest partnerid kasusaajateks. Samuti tagatakse sellega taotleva organisatsiooni võimekus projekti ellu viia, kuna taotleja peab tõestama, et tal on olemas aktiivsed liikmed organisatsioonis, või äriühingu puhul lepingulised partnerid, kellele teenust osutatakse.</p>		
<p>§ 10 lg 2 on toodud, et partner võib olla Eestis registreeritud äriühing ning et projekti elluviimisel peab osalema vähemalt kümme partnerit. Et vähendada bürokraatiat ja teha projektis osalevate ettevõtete tegevuste tegemine võimalikult lihtsaks, teeme ettepaneku käsitleda projektis osalevaid ettevõtteid kasusaajatena, mitte partneritena. Sellisel juhul erialaliit vastutab kasusaajate kulude ja ühtlasi VTA arvestuse jälgimise eest. Taotlemisel saab erialaliit välja tuua vähemalt 10 ettevõtet, kes on taotlemise hetkel liikmeskonnas valitud sihttur(g)u(de) tegevustest huvitatud, ja kui tekib muudatusi, siis sellest teavitatakse projekti aruandes. Muudatuse tulemusel tõenäoliselt lõplik kasusaavate ettevõtete arv saab olema suurem kui hetkel seletuskirjas toodud väljundnäitaja 130, kuna ettevõtete kaasamine tegevustesse lihtsustub ja ei nõua eraldi vormide täitmist ja menetlusprotsesse.</p>		<p>Arvestatud. Projektis osalevaid ettevõtteid käsitletakse kasusaajatena, mitte partneritena. Taotleja (ehk erialaliit) vastutab kasusaajate kulude ja ühtlasi VTA arvestuse jälgimise eest.</p>
<p>Seondult punktis 4 toodud ettepanekutega teeme ettepaneku kustutada § 11 lg 1 punkt 10, mis nõuab taotlemisel partneri esindusõigusliku isiku allkirjastatud partneri info esitamist rakendusüksuse vormil, kus on märgitud partneri üldandmed ja partneri roll projektis. See on liigne bürokraatia ja ettevõtete käsitlemisel kasusaajatena ei ole see vajalik.</p>		<p>Arvestatud. Nõue muudetud paindlikumaks. Taotlemisel on vaja esitada kasusaajate kohta vaid üldinfo.</p>
<p>Selleks, et abikõlblike kulude mõiste oleks selgelt ja üheselt mõistetav teeme ettepaneku sõnastada selgelt, et kõik</p>	<p>Eesti Masinatööstuse Liit</p>	<p>Arvestatud. Abikõlblikud kulud on määratletud § 7 lõikes 1.</p>

<p>§ 7 lg 1 mitte loetletud kulud on abikõlblikud.</p>		
<p>Igasuguste eksporditegevustega käivad paratamatult kaasas ka esindus ja vastuvõtukulud. Eelnõu § 7 lõikes 2 on öeldud, et § 6 lõike 1 punktis 5 sätestatud sündmusega seotud klientide, koostööpartnerite või külaliste võõrustamisega kaasnev kulu on abikõlbmatu. Selline lähenemine ei toeta kuidagi meetme eesmärke, kuna sellega muutuksid abikõlbmatuks näiteks sissetulevate delegatsioonide võõrustamisega ja visiitidel ja messidel korraldatavad võrgustumisüritused (ruumi rent, toitlustus jne.). Teeme ettepaneku määrust muuta selliselt, et oleks tagatud mainitud kulude abikõlblikkus.</p>	<p>Eesti Masinatööstuse Liit</p>	<p>Arvestatud. Tegemist oli sõnastuse veaga. Asendasime välistuse „esinduskulu“ oluliselt kitsama välistusega „meened, kingitused ja lilled.“</p>
<p>§ 10 lg 1 on toodud, et toetust võib taotleda partnereid sektoripõhiselt esindav ning vähemalt üks aasta enne taotluse esitamise kuupäeva Eestis registreeritud sihtasutus, mittetulundusühing või äriühing. Teeme ettepaneku lihtsustamise huvides uueks sõnastuseks: toetust võib taotleda partnereid sektoripõhiselt esindav ning vähemalt üks aasta enne taotluse esitamise kuupäeva Eestis registreeritud sihtasutus, mittetulundusühing või äriühing, kellel on vähemalt 10 liiget. Pakutav muudatus on seotud järgneva ettepanekuga nimetada ettevõtjatest partnerid kasusaajateks. Samuti tagatakse sellega taotleva organisatsiooni võimekus projekti ellu viia, kuna taotleja peab tõestama, et tal on olemas aktiivsed liikmed organisatsioonis, või äriühingu puhul lepingulised partnerid, kellele teenust osutatakse.</p>	<p>Eesti Masinatööstuse Liit</p>	<p>Selgitus: Planeeritavad kasusaajad tuleb endiselt taotlemisel välja tuua. Selle järgi hinnatakse projekti võimekust. Jätame sisse paindlikkuse nimetada lõplikud kasusaajad hiljem aruandega.</p>
<p>§ 10 lg 2 on toodud, et partner võib olla Eestis registreeritud äriühing ning et projekti elluviimisel peab osalema vähemalt kümme partnerit. Et vähendada bürokraatiat ja teha projektis osalevate ettevõtete tegevuste tegemine võimalikult lihtsaks, teeme ettepaneku käsitleda projektis osalevaid</p>		<p>Arvestatud. Projektis osalevaid ettevõtteid käsitletakse kasusaajatena, mitte partneritena. Taotleja (ehk erialaliit) vastutab kasusaajate kulude ja</p>

<p>ettevõtteid kasusaajatena, mitte partneritena. Sellisel juhul erialaliit vastutab kasusaajate kulude ja ühtlasi VTA arvestuse jälgimise eest. Taotlemisel saab erialaliit välja tuua vähemalt 10 ettevõtet, kes on taotlemise hetkel liikmeskonnas valitud sihttur(g)u(de) tegevustest huvitatud, ja kui tekib muudatusi, siis sellest teavitatakse projekti aruandes. Muudatuse tulemusel tõenäoliselt lõplik kasusaavate ettevõtete arv saab olema suurem kui hetkel seletuskirjas toodud väljundnäitaja 130, kuna ettevõtete kaasamine tegevustesse lihtsustub ja ei nõua eraldi vormide täitmist ja menetlusprotsesse</p>		<p>ühtlasi VTA arvestuse jälgimise eest.</p>
<p>Seondult punktis 4 toodud ettepanekutega teeme ettepaneku kustutada § 11 lg 1 punkt 10, mis nõuab taotlemisel partneri esindusõigusliku isiku allkirjastatud partneri info esitamist rakendusüksuse vormil, kus on märgitud partneri üldandmed ja partneri roll projektis. See on liigne bürokraatia ja ettevõtete käsitlemisel kasusaajatena ei ole see vajalik. Lisaks annab see võimaluse kiirelt ja vähese bürokraatiaga kaasata projekti erinevatesse etappidesse erinevaid ettevõtteid.</p>		<p>Arvestatud. Nõue muudetud paindlikumaks. Taotlemisel on vaja esitada kasusaajate kohta vaid üldinfo.</p>
<p>§ 20. "Aruande esitamine" lg2 on öeldud, et aruanded esitatakse 6 kuu tagant. Teeme ettepaneku, et sinna lisatakse ka võimalus esitada aruandeid 3 kuu tagant, kuna paljudele liitudele võib osutuda rahaliselt koormavaks ilma toetuseta kulusid katta, eriti kui on eksporditegevuste poolelt tihe periood.</p>		<p>Arvestatud.</p>
<p>Üks keskseid võimalikke probleemkohti puudutab toetuse määrasid. 50% omaosaluse nõue võib olla põhjendatud pikaajaliselt tegutsenud ja majanduslikult tugevamate liitude puhul, kelle liikmesettevõtted omavad stabiilset finantsvõimekust. Kuid nooremate või arenevate liitude jaoks kujutab selline kõrge lävend endast märkimisväärset takistust, vähendades ligipääsu rahastusele ja pärssides sektori</p>	<p>Eesti Rohetehnoloogia Liit</p>	<p>Mittearvestatud. Eestil on liikmesriigina kohustus tagada EL toetusele riigi panus (kas riiklik kaasfinantseering või omafinantseering). Ettevõtetele suunatud avatud taotlemise põhimõttel suunatud toetuste puhul rakendatakse</p>

<p>potentsiaali arendamist. Selline piirang võib takistada uute tegijate kaasamist ja piirata valdkonna ekspordisuutlikkuse laiapõhjalisemat arengut. Sektoril on aga selgelt tugev kasvupotentsiaal, mille realiseerimiseks on vaja mitmekesisemat toetust. Seetõttu on põhjendatud paindlikuma omaosaluse mehhanismi kaalumise, mis arvestab liidu arenguetappi ja liikmeskonna maksevõimet. Üheks lahenduseks võiks olla mittemateriaalse omaosaluse ametlik arvessevõtt, eelkõige noorte või arenevate liitude puhul. Selline lähenemine võimaldaks maksimaalselt rakendada olemasolevat võrgustikku, mh liikmete ekspertiisi ja vabatahtlikku panust, tõstes projektide sisulist väärtust ning vähendades toetussüsteemi finantsilist koormust ilma kvaliteedis järeleandmisi tegemata. Lisaks toetaks see võrdsust ja mitmekesisust sektoris, aidates kaasa tasakaalustatud arengule. Eelkõige vajavad tuge just väljakujunemisjärgus olevad liidud ja organisatsioonid, et mitmekesistada sektorit, tuua innovatsiooni laiemalt kasutusse ning tagada, et uued lahendused jõuaksid võimalikult paljude inimesteni.</p>		<p>tavapäraselt omafinantseeringu nõuet lähtuvalt mh riigiabi nõuetest.</p>
<p>Lisaks kerkib küsimus rahavoogude haldamise kohta. Tervitatav on, et toetuse väljamaksed on seotud vahearuannete ja tegelike kuludega, kuid praktikas võib see tekitada raskusi projektide alustamisel – eriti juhul, kui kogu rahastus tuleb hilisema hüvitisena. Võimalus maksta osa toetustest ette, näiteks projekti esimeseks perioodiks, võimaldaks tegevusi sujuvamalt käivitada ja maandaks likviidsusriskide mõju.</p>		<p>Mittearvestatud. Toetuse ettemakse võimaldamist ei ole planeeritud. Selle asemel oleme teinud meetme tingimustes muudatuse, mille kohaselt saab toetuse väljamakseid taotleda juba iga 3 kuu järel vahearuannete alusel. Ettemakse võimaldamine looks tarbetut lisabürokraatiat nii rakendusüksusele kui ka taotlejale. Lisaks eeldab toetuse kasutamine teatud tasemel finantsilist võimekust, sealhulgas</p>

		omafinantseeringu katmist.
Partnerite arvu osas tuleb arvestada, et suure hulga partnerite kaasamine ja koordineerimine on ajamahukas töö, mis võib väiksemate organisatsioonide ressursse oluliselt koormata. Kui toetussumma on tagasihoidlik, ei pruugi 10 partneri minimaalne arv olla proportsionaalne töömahuga. Mõistlik oleks ehk siinkohal kaaluda seose loomist toetussumma ja partnerite arvu vahel.		Arvestatud. Kaalutud erinevaid alternatiive meetme paindlikumaks ja kättesaadavamaks muutmise osas. Sellest lähtuvalt võimaldatud kaugturgudele suunatud projektides kaasata vähemalt 8 kasusaajat.
Samuti väärrib tähelepanu abikõlblike kulude ülesehitus. Kui toetuse struktuur võimaldaks eristada personalikulusid ja muid kulusid erineva kaetumääraga (näiteks suurem osakaal personalikulude puhul), aitaks see paremini peegeldada projekti tegelikke vajadusi ja teha partneritele osalemise tingimused arusaadavamaks. Paljud partnerid eelistaksid selget ülevaadet konkreetsetest, käega katsutavatest kuludest nagu reisirid ja majutus, mida on lihtsam põhjendada ja kommunikeerida.		Selgitus: kulude lihtsustamise viisid on välja toodud § 7 lõikes 2. Taotleja saab taotlemisel valida kahe erineva kulude lihtsustamise viisi vahel.
Bürokraatia vähendamiseks soovitame kaaluda suunata tegevused kasusaavatele ettevõtetele mitte kaasata ettevõtteid määruse mõttes partneritena. Selline lähenemine teeb toetuse kasutamise paindlikumaks, kuna kaasatud ettevõtted võivad projekti käigus muutuda. Sellisel juhul ei tule nende osas teostada kontrolli taotluse esitamisel ja vähese tähtsusega abi arvestus muutub tegeliku kulu põhiseks (vastavalt tekkinud kulule). Kasusaajate üle arvestuse pidamine ning kontroll on toetuse saaja vastutada.	Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus	Arvestatud. Projektis osalevaid ettevõtteid käsitletakse kasusaajatena, mitte partneritena. Taotleja (ehk erialaliit) vastutab kasusaajate kulude ja ühtlasi VTA arvestuse jälgimise eest.
Eelnõu § 2 lg 2 soovitame kustutada, sest see tingimus kohaldub toetusele, mis antakse üldise grupierandi määruse		Arvestatud.

alusel. Kuna üldise grupierandi määrus ei ole antud toetuse puhul kasutusel, siis ei ole vastav lõige vajalik.		
Eelnõu § 3 lg 7 soovitage sõnastada järgmiselt: „Toetus panustab Vabariigi Valitsuse kinnitatud „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035” (edaspidi <i>TAIE</i>) eesmärkidesse.“ Eelnõus toodud sõnastus „Toetatakse projekte, mis panustavad <i>TAIE</i> eesmärkidesse“ eeldab, et tuleb hinnata iga taotluse vastavust <i>TAIE</i> eesmärkidele, kuid selline vastavushindamine ei ole antud toetuse puhul mõistlik ega vajalik. Samas soovitage määrase seletuskirjas selgitada, et antud säte on hinnatav valikukriteeriumite alusel ning selle sätte osas ei teostata vastavuskontrolli.		Arvestatud.
Eelnõu § 4 lg 2 soovitage mõiste „sektor“ defineerida järgmiselt: „sektor on ettevõtlusvaldkond, mis koondab ettevõtjaid ühise eesmärgi saavutamiseks“. Eelnõus kasutatakse sõna „tegevusvaldkond“, mis on oma olemuselt kitsas ja piirav ning tavapäraselt kasutatakse tegevusvaldkonna määramiseks EMTAK koodi. Sektori defineerimine läbi EMTAK koodide ei ole antud juhul asjakohane.		Arvestatud.
Eelnõu § 6 lg 1 p 1 soovitage täiendada sõnastust viitega Ühendmääruse § 16-le, mis võimaldab värvata töötajaid nii töölepinguga kui ka võlaõigusliku lepinguga.		Ei arvesta , sest ühendmäärus kehtib niikuinii.
Eelnõu § 7 soovitage täiendada sõnastust järgmiselt: „Abikõlbmatud on lisaks ühendmääruse § 17 loetletud kuludele: /.../“ ning loetelust kustutada kõik punktid (p 1, 2, 3 ja 6), mis on ühendmääruses juba loetletud.		Arvestatud osaliselt. Ei ole vaja sõnastust täiendada, sest ühendmäärus kehtib.
Eelnõu § 7 lg 5 p soovitage asendada välistuse „esinduskulu“ oluliselt kitsama välistusega „meened, kingitused ja lilled“, kuna toetuse eesmärkidest lähtuvalt on klientide, koostööpartnerite võõrustamine vajalik kulu. Sellest lähtuvalt soovitage kustutada eelnõust ka § 7 lg 2.		Arvestatud.

Eelnõu § 7 palume lisada punkti „Kuludokumendi abikõlblike kulude summa peab olema ilma käibemaksuta vähemalt 100 eurot.“		Arvestatud. Sätestatud § 21 lõikes 3.
Eelnõu § 7 palume lisada „käibemaks on mitteabikõlblik kulu“.		Mittearvestatud. See on sätestatud ühendmääruse §17-s.
Eelnõu § 8 lg 2 soovitame kustutada sõna „hilisemalt“, sest lg 3 kohaselt võib tegevustega alustada varem. Soovitame antud sätte sõnastada järgmiselt: „Projekti abikõlblikkuse periood algab taotluse rakendusüksusele esitamise kuupäeval või taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval ning lõppeb taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval, kuid mitte hiljem kui 31. oktoobril 2029.“		Arvestatud.
Eelnõu § 11 punktis 4 palume muuta lauseosa „toetatava tegevuse kirjeldus“ mitmusesse „toetatavate tegevuste kirjeldus“.		Arvestatud.
Eelnõu § 11 punktis 5 soovitame kasutada järgmist sõnastust: „põhikiri, mis ei ole Äriregistrist kättesaadav või mõni muu dokument, millest tuleneb õigus partnereid sektoripõhiselt esindada“. Eelduslikult tuleneb taotleja esindusõigus põhikirjast (nt erialaliidud) ja kui põhikiri on kättesaadav Äriregistrist, siis ei ole vaja seda taotlusele lisada. Juhul kui taotleja põhikirjas sätet ei ole või on tegemist mõne muu dokumendiga (nt konsortsiumleping), siis tuleb see esitada koos taotlusega.		Arvestatud.
Eelnõu § 12 palume täpsustada, et üks taotleja saab ühes voorus esitada ühe taotluse.		Arvestatud.
Eelnõu § 12 lg 2 palume sõnastust täiendada ja lisada sättesse sõna „vähemalt“. Soovitame sätte sõnastada järgmiselt: „Rakendusüksus avaldab oma veebilehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotluste vastuvõtmise alustamist taotlusvooru kestuse ja eelarve, kooskõlastades need enne rakendusasutusega.” See võimaldab taotlusvooru ka varem välja kuulutada.		Arvestatud.

Eelnõu § 16 lg palume selguse huvides täiendada järgmiselt: lg 1 p „projekti koondhinne on vähemalt 2,5“ ning lg 2 p „projekti koondhinne on vähemalt 2,5“.		Arvestatud.
Eelnõu § 18 lg 4 kordab sisuliselt sama paragrahvi lg 2 ning ei ole seetõttu vajalik, soovitame selle kustutada.		Arvestatud.
Eelnõu § 20 lg 2 palume täiendada „vahearuanded esitatakse kolme kuni kuue kuu tagant“, kuna see annab taotlejatele võimaluse esitada kulusid endale sobivamas graafikus.		Arvestatud.
Eelnõu § 20 lg 5 soovitame kustutada sõna „vahe“, sest lg 5 tingimused kohalduvad üksnes lõpparuandele. Vahearuande sisu reguleerib lõige 3.		Arvestatud.
Eelnõu § 21 lg 3 palume antud paragrahvist kustutada ning viia vastava sätte sisu eelnõu § 7 mitteabikõlblike kulude juures (vt ka analoogne kommentaar käesoleva kirja p 8).		Arvestatud.
Eelnõu § 24 lg 2 soovitame kustutada, kuna antud määruses antakse üksnes vähese tähtsusega abi, mida ei loeta riigiabiks.		Mittearvestatud. Antud säte hõlmab vähese tähtsusega abi.
Eelnõu seletuskirja lk 11 hindamiskriteerium 5 osas palume täpsustada kriteeriumi sisu ja viia see vastavusse määruse nõuetega. Seletuskirjas on toodud, et tuleb hinnata, kas vähemalt 40% projektis osalevatest ettevõtetest on väljaspoolt Harjumaad. Samas määruses puudub vastavasisuline kohutus ning jääb selgususetus, miks seda aspekti on vaja eraldi hinnata.		Arvestatud. Seletuskirja muudetud. Hindamisel tuleb arvestada panust regionaalse arengu toetamisse.
Eelnõu seletuskirja lk 12 osas juhime tähelepanu, et eelnõu §-s 18 lõik „Kui taotluse rahuldamise otsust muudetakse tagasiulatuvalt, peab see olema kooskõlas riigiabi reeglitega.“ ei ole vajalik. Kuna toetust antakse vähese tähtsusega abina, siis see tingimus ei kohaldu.		Arvestatud.
Ettevõtted peavad väga oluliseks erinevate riikide ostujuhtide äridelegatsioonide toomist Eestisse, et näidata oma tootmisi ning läbi selle tekitada usaldus nii ettevõtte, ettevõtte	Eesti Toiduainetööstuse Liit	Selgitus: Antud tegevused on lubatud § 6 lõikes 1 punktis 5.

<p>toodangu kui Eesti riigi suhtes ja luua alus äritegevuseks.</p> <p>Teeme ettepaneku lisada Toetavate tegevuste nimekirja ka äridelegatsioonide võõrustamise või huvipakkuvasse ja potentsiaalsesse sihtriiki B2B ja/või erinevate võrgustumisürituste korraldamise võimalus.</p>		
<p>Abikõlbmatud kulud on nimetatud ja kui on ettevõtete soov B2B äridelegatsioonide Eestisse toomiseks jms, siis praegu eelnõus olev <i>punkt (2) Esinduskulu on § 6 lõike 1 punktis 5 sätestatud sündmusega seotud klientide, koostööpartnerite või külaliste võõrustamisega kaasnev kulu</i> välistab delegatsiooni võõrustades nende kulude katmise.</p> <p>Teeme ettepaneku selguse mõttes ja erinevate tõlgendamiste vältimiseks lisada eelnõusse lisaks Abikõlbmatute kulude nimekirjale ka Abikõlblike kulude nimekiri koos B2B jms ürituste kulude katmise võimalusega ning jätta välja määrusest (2) <i>Esinduskulu on § 6 lõike 1 punktis 5 sätestatud sündmusega seotud klientide, koostööpartnerite või külaliste võõrustamisega kaasnev kulu.</i></p>		<p>Arvestatud. Tegemist oli sõnastuse veaga. Asendasime välistuse „esinduskulu“ oluliselt kitsama välistusega „meened, kingitused ja lilled.“</p>
<p>Lihtsuse huvides võiks Partnerid nimetada väljakujunenult Kasusaajateks ja (1) Taotleja vastutab ka kasusaajate kulude ja VTA arvestuse jälgimise eest. Saame taotlemisel välja tuua vähemalt 10 ettevõtet, kes on taotlemise hetkel liikmeskonnas valitud sihttur(gu(de) tegevustest huvitatud ja valmis panustama. Juhul, kui tekib projekti elluviimise käigus muudatusi, teavitatakse sellest kas kokkulepitud viisil või projekti aruandes. Leiame, et nii oleks lihtsam ettevõtete/kasusaajate kaasamine tegevustesse ja ei nõua eraldi vormide täitmist ja menetlusprotsesse.</p> <p>Erinevate toidutöötajate huvid on erinevate sihtturgude osas killustunud ja ekspordi võimekus väga erinev</p>		<p>Arvestatud. Projektis osalevaid ettevõtteid käsitletakse kasusaajatena, mitte partneritena. Taotleja (ehk erialaliit) vastutab kasusaajate kulude ja ühtlasi VTA arvestuse jälgimise eest. Nõudeid muudetud selliselt, et kui vähemalt üks valitud sihtturgudest on kaugturg, siis tuleb kaasata vähemalt 8 kasusaajat.</p>

<p>alates alustavatest ja lõpetades juba vilunumatest eksportööridest. Seetõttu võib osutuda probleematiliseks lõikes (2) toodud nõue vähemalt 10 partneri/kasusaaja osas. Teeme ettepaneku vähendada lõikes (2) nõutud partnerite arvu 8 partnerile/kasusaajale, mis jätkaks ka ettevõtete reservi Taotlejale.</p>		
<p>Teeme ettepaneku loobuda § 11 lg 10 nõudest, kui liigsest bürokraatiast. See annab võimaluse viia projekti ellu sarnastel tingimustel teiste projektidega, kus on ettevõtted kui Kasusaajad.</p>		<p>Arvestatud. Nõue muudetud paindlikumaks. Taotlemisel on vaja esitada kasusaajate kohta vaid üldinfo.</p>
<p>Ekspordi toetamine on kahtlemata väga oodatud meede mitmete liitude poolt. Meile laekunud info põhjal on mõned erialaliidud siiski kahtleval seisukohal, kas neil on võimekust (omaosalusega) meetmes osaleda. Keeruline võib olla ka õigete inimeste leidmine ja värbamine.</p> <p>Sellest on tekkinud ettepanek, kas meetme määrus võiks võimaldada ka mitmel liidul koos meetmes osaleda ning toetust taotleda. See võimaldaks jaotada projektijuhtimise koormust ja väiksematel liitudel keskenduda sisulistele tegevustele.</p> <p>Üks võimalus, kuidas mitmeliiduline või -organisatsiooniline taotlus üles ehitada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valida üks liit või katusorganisatsioon ametlikuks taotlejaks. • Ülejäänud liidud või organisatsioonid lisada mitteformaalsete partneritena. • Jaotada projektitegevused ja eelarve vastavalt rollidele. 	<p>Eesti Töandjate Keskliit</p>	<p>Selgitus: Kaalutud erinevaid alternatiive meetme paindlikumaks ja kättesaadavamaks muutmise osas. Sellest lähtuvalt võimaldatud kaugturgudele suunatud projektides kaasata vähemalt 8 kasusaajat.</p>